

— Παράβαση του κοινοτικού δικαίου, στο μέτρο που με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη προβάλλεται άρνηση παροχής στους προσφεύγοντες αποτελεσματικής έννομης προστασίας, και τούτο αντίθετα προς τις διατάξεις του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον κακώς θεωρείται το προδικαστικό ερώτημα ως ένα μέσο υποχρεωτικής έννομης προστασίας των συμφερόντων των ιδιωτών.

Αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που υπέβαλε το Tribunale di Brescia (τρίτο πολιτικό τμήμα) με διατάξεις της 30ής Ιουλίου 1999, στα πλαίσια των υποθέσεων 1) Markfactor SpA και 2) F. Apollonio & C. SpA κατά Ministero delle Finanze

(Υποθέσεις C-303/99 και C-304/99)

(1999/C 333/27)

Με διατάξεις της 30ής Ιουλίου 1999, οι οποίες περιήλθαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 12 Αυγούστου 1999, το Tribunale di Brescia (τρίτο πολιτικό τμήμα), υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στα πλαίσια των υποθέσεων 1) Markfactor SpA και 2) F. Apollonio & C. SpA κατά Ministero delle Finanze, το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

Ερωτάται αν συμφωνεί προς το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα προς την οδηγία 69/335/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾, της 17ης Ιουλίου 1969, άρθρα 10 και 12, η κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του ιταλικού νόμου 448 της 23ης Δεκεμβρίου 1998 (GURI αριθ. 302 της 29ης Δεκεμβρίου 1998, supplemento ordinario) πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία οφείλεται, ετησίως και κατ' αποκοπήν, ανταποδοτικό τέλος υπέρ του Δημοσίου για την καταχώριση «των λοιπών εταιρικών πράξεων» κατά το διάστημα των ετών 1985 έως 1992, τέλος ύψους 750 000 λιρών για τις μετοχικές εταιρίες και τις ετερόρρυθμες μετοχικές εταιρίες, και ύψους 400 000 λιρών για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

(¹) ΕΕ ειδ. έκδ. 9/001, σ. 20.

Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που υπέβαλε το Tribunale di Brescia (τρίτο πολιτικό τμήμα) με διάταξη της 30ής Ιουλίου 1999, στα πλαίσια της υποθέσεως Leglerdata SpA κατά Ministero delle Finanze

(Υπόθεση C-305/99)

(1999/C 333/28)

Με διάταξη της 30ής Ιουλίου 1999, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 12 Αυγούστου 1999, το Tribunale di Brescia (τρίτο πολιτικό τμήμα) υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στα πλαίσια της υποθέσεως Leglerdata SpA κατά Ministero delle Finanze, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Ερωτάται αν συμφωνεί προς το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα προς την οδηγία 69/335/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾, της 17ης Ιουλίου 1969, άρθρα 10 και 12, η κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του ιταλικού νόμου 448 της 23ης Δεκεμβρίου 1998 (GURI αριθ. 302 της 29ης Δεκεμβρίου 1998, supplemento ordinario) πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία οφείλεται, ετησίως και κατ' αποκοπήν, ανταποδοτικό τέλος υπέρ του Δημοσίου για την καταχώριση «των λοιπών εταιρικών πράξεων» κατά το διάστημα των ετών 1985 έως 1992, τέλος ύψους 750 000 λιρών για τις μετοχικές εταιρίες και τις ετερόρρυθμες μετοχικές εταιρίες, και ύψους 400 000 λιρών για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

2. Ερωτάται αν συμφωνεί προς το κοινοτικό δίκαιο η πρόβλεψη του άρθρου 11, παράγραφος 3, του προαναφερθέντος νόμου 448/98, σύμφωνα με την οποία οι τόκοι επί των επιστρεπτέων ποσών που είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως κατά την παράγραφο 1, υπολογίζονται βάσει του νομίμου επιτοκίου που ίσχυε κατά τον χρόνο που τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος (2,5 % ετησίως) και όχι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 το οποίο αναπέμπει στο άρθρο 1 του νόμου 29 της 26ης Ιανουαρίου 1961, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

(¹) ΕΕ ειδ. έκδ. 9/001, σ. 20.

Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που υπέβαλε το Finanzgericht Hamburg με διάταξη της 29ης Απριλίου 1999 στο πλαίσιο της διαφοράς Banque Internationale pour l'Afrique Occidentale S.A. (BIAO), υπό εκκαθάριση, κατά Finanzamt für Großunternehmen in Hamburg

(Υπόθεση C-306/99)

(1999/C 333/29)

Με διάταξη της 29ης Απριλίου 1999, η οποία περιήλθε στην Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Αυγούστου 1999, το Finanzgericht Hamburg ζητεί από το Δικαστήριο την Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο πλαίσιο της διαφοράς Banque Internationale pour l'Afrique Occidentale S.A. (BIAO), υπό εκκαθάριση, κατά Finanzamt für Großunternehmen in Hamburg, που εκκρεμεί ενώπιον του, την έκδοση προδικαστικής απόφασης επί των εξής ερωτημάτων:

I. *Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου*

Στο πλαίσιο της κατά το παλαιό άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ [νυν άρθρο 234 ΕΚ όπως διατυπώθηκε και ισχύει από την 1η Μαρτίου 1999 με τη Συνθήκη του 'Αμστερνταμ της 2ας Οκτωβρίου 1997] διαδικασίας για την έκδοση προδικαστικής απόφασης, είναι το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αρμόδιο για την ερμηνεία της τετάρτης οδηγίας του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1978, περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών (οδηγία περί ισολογισμού, 78/660/ΕΟΚ, ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 17) μόνο σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς τη σύμφωνη προς την οδηγία εφαρμογή του εθνικού δικαίου περί εμπορικού ισοζυγίου για τις κεφαλαιουχικές εταιρίες (εν προκειμένω άρθρα 264 επ. του γερμανικού εμπορικού κώδικα, στο εξής HGB), ή είναι επίσης αρμόδιο:

1. στο μέτρο που περιεχόμενα της οδηγίας, κατά την μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο, (εν προκειμένω με τον γερμανικό νόμο περί προσαρμογής της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιριών προς το κοινοτικό δίκαιο, στο εξής: BiRiLiG), περιελήφθησαν στο εθνικό δίκαιο περί εμπορικού ισοζυγίου που ισχύει για όλους τους εμπόρους (εν προκειμένω άρθρο 238 επ. HGB), παρόλον ότι γι' αυτούς η προτασσομένη στις αιτιολογικές σκέψεις και στο άρθρο 2 της οδηγίας αρχή της «πραγματικής εικόνας» δεν περιελήφθη στο κείμενο του νόμου (αντίθετα απ' ό,τι έγινε με τις κεφαλαιουχικές εταιρίες, άρθρο 264, παράγραφος 2, άρθρο 289, παράγραφος 1, HGB).

2. στο μέτρο που το εθνικό φορολογικό δίκαιο (εν προκειμένω το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτη πρόταση, του γερμανικού νόμου για τον φόρο εισοδήματος, Einkommensteuergesetz στο εξής: EstG, σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 1, του γερμανικού νόμου περί φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων, Körperschaftssteuergesetz, στο εξής: KStG, και το άρθρο 7 του γερμανικού νόμου για τον φόρο επιτηδεύματος, Gewerbesteuerengesetz, στο εξής: GewStG), για την εξακρίβωση των κερδών των καταρτιζόντων ισολογισμό εμπόρων, εκκινεί από τον ιδύνοντα χαρακτήρα των γενικών αρχών του εμπορικού δικαίου περί της τακτικής τηρήσεως των λογιστικών βιβλίων και

- α) στο μέτρο που αυτές ρυθμίζονται από τις εναρμονισμένες (μέσω του BiRiLiG) διατάξεις για όλους τους εμπόρους (άρθρο 238 επ. HGB) ή
- β) στο μέτρο που είναι λυσιτελείς οι ειδικές διατάξεις περί καταρτίσεως του ισολογισμού για κεφαλαιουχικές εταιρίες (άρθρο 264 επ. HGB).

3. στο μέτρο που το εθνικό φορολογικό δίκαιο, στον άλλο συσχετισμό, αναφέρεται σε έννοιες ή κριτήρια του δικαίου περί εμπορικού ισοζυγίου;

II. Εμφάνιση πιστωτικών κινδύνων στον ισολογισμό

1. Πρέπει στην περίπτωση χορηγηθεισών πιστώσεων εξωτερικού να περιλαμβάνεται στον ισολογισμό διορθώνων κατ' αξίαν κινδυνος χώρας (κίνδυνος συναλλάγματος, κίνδυνος μεταφοράς) και μάλιστα — όπως στο ενεργητικό με τις αποσβέσεις απαιτήσεων εξωτερικού (άρθρα 19, 39, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως γ', της οδηγίας, άρθρο 253, παράγραφος 3 έως 4, HGB) — και στο παθητικό με τις προβλέψεις (άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας, άρθρο 249, παράγραφος 1, πρώτη πρόταση, HGB) για ενδεχόμενες υποχρεώσεις εμφανιζόμενες στο κάτω μέρος του ισολογισμού, υπό τη μορφή εγγυήσεων συναλλαγματικής ή εγγυήσεων για αλλοδαπές απαιτήσεις εξωτερικού (άρθρο 14 της οδηγίας, άρθρο 251 HGB «risk subparticipation agreement»);

2. Συμβιβάζεται με την επιβαλλόμενη χωριστή αποτίμηση των λογαριασμών ισολογισμού (άρθρο 31, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας, άρθρο 252, παράγραφος 1, αριθ. 3, HGB), το να λαμβάνονται οι κίνδυνοι υπόψη, εναλλακτικώς, με συνολικές διορθώσεις αξιών ή προβλέψεις, αντί να λαμβάνονται υπόψη με καθαρά χωριστές διορθώσεις αξιών ή προβλέψεις, ακόμη και αν στη μεμονωμένη περίπτωση μάλλον δεν είναι πολύ πιθανή η απώλεια πιστώσεως;

- α) μπορεί ο μη οξείς αλλά απλώς λανθάνων κίνδυνος αφερεγγυότητας να περιλαμβάνεται με συνολική διόρθωση αξιών και μάλιστα όχι μόνο υπό τη μορφή αποσβέσεως στην περίπτωση απαιτήσεως, αλλά και μέσω προβλέψεως στην περίπτωση ενδεχόμενων υποχρεώσεων (εγγυήσεως ή εγγυήσεως συναλλαγματικής);
- β) μπορεί ένας μάλλον όχι πολύ πιθανός κίνδυνος χώρας να λαμβάνεται υπόψη με μια αφορώσα τη χώρα συνολική διόρθωση αξιών (κατ' αποκοπή χωριστή διόρθωση αξιών), και μάλιστα όχι μόνον υπό τη μορφή αποσβέσεως στην περίπτωση απαιτήσεως αλλά και μέσω προβλέψεως στην περίπτωση ενδεχομένης υποχρεώσεως (εγγυήσεως ή εγγυήσεως συναλλαγματικής);

3. Επιτρέπεται ή επιβάλλεται να εξακριβώνεται ο κίνδυνος χώρας βάσει ιδίων σχέσεων, εμπειριών και πληροφοριών ή μέσω γνώσεων που αφορούν τον κλάδο ή σύμφωνα με πίνακες κατατάξεως (Rating) ή με το συνδυασμό αυτών των μεθόδων ή βάσει άλλης εκτιμήσεως;

4. Επιτρέπεται να λαμβάνεται υπόψη ένας κίνδυνος και

- α) όταν υπήρχε ήδη κατά τη σύναψη της υποκείμενης δικαιοπραξίας και
- β) όταν είναι πολλαπλώς μεγαλύτερος από το επιδιωκόμενο από αυτήν κέρδος ή χρηματικό ποσό (εν προκειμένω τόκος εγγυήσεως συναλλαγματικής κάτω του έτους).

5. Πρέπει ο κίνδυνος χώρας και ο κίνδυνος αφερεγγυότητας να λαμβάνονται ενδεχομένως υπόψη δίπλα — δίπλα ως προς την ίδια πίστωση μέσω διορθώσεως αξιών ή προβλέψεως, είτε με ένα ποσό είτε με χωριστά ποσά;

6. Επιτρέπεται συνδυασμός της πρόνοιας για τον κίνδυνο και όταν ο ένας κίνδυνος εξακριβώνεται χωριστά ο δε άλλος κίνδυνος συνολικά;

7. Αποφεύγεται διπλή πρόνοια για τον κίνδυνο αντικειμενικά αν, μετά τη λήψη υπόψη του ενός κινδύνου, ο υπολογισμός του εναπομένοντος άλλου κινδύνου βασίζεται μόνο στο ποσό πιστώσεως που λογιστικά μειώθηκε κατά το αντιστοιχούν στον πρώτο κίνδυνο ποσό;

III. Αποτίμηση

1. Πρέπει για την αποτίμηση των κινδύνων να λαμβάνονται υπόψη, πέραν του άρθρου 31, παράγραφος 1, στοιχείο γ' ββ', της οδηγίας (άρθρο 252, παράγραφος 1, αριθ. 4, πρώτο εδάφιο, HGB), όχι μόνον οι αυξήσεις των κινδύνων αλλά και οι μειώσεις των κινδύνων;

2. Αποτελεί η μεταξύ της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού και της ημερομηνίας καταρτίσεως του ισολογισμού απόσβεση πιστώσεως γεγονός (με αναδρομικό αποτέλεσμα) βάσει του οποίου αποτιμάται ο κίνδυνος και όχι μόνο γεγονός το οποίο επηρεάζει τις αξίες, και το οποίο έχει αποτελέσματα μόνον κατά το έτος της αποσβέσεως;

3. Επιτρέπεται κατά την αποτίμηση των κινδύνων, οι οποίοι για την οικεία επιχείρηση έχουν σχετικά μικρή σημασία, αντί να ληφθεί υπόψη το χρονικό διάστημα έως την υπογραφή του ισολογισμού ή έως την έγκριση των ετήσιων λογαριασμών, να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία κατά την οποία έγινε η εκτίμηση του οικείου λογαριασμού ισολογισμού;

Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Tribunale di Roma με διάταξη της 1ης Ιουλίου 1999 στην ποινική δίκη κατά Armando Caterino

(Υπόθεση C-311/99)

(1999/C 333/30)

Με διάταξη της 1ης Ιουλίου 1999, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 13